

MUSEUM
Ons' Lieve Heer
op Solder

Jaarverslag 2024

Inhoudsopgave

Inleiding	3
1. Missie en visie	4
2. Collectie en onderzoek	5
3. Educatie	7
4. Presentaties en programmering	9
5. Bezoekers en inclusiviteit	11
6. Samenwerking en internationale ontwikkeling	13
7. Marketing en communicatie	14
8. Organisatie en goed bestuur	16
9. Monument en onderhoud	18
10. Bedrijfsvoering en risico's	19
11. Financiën	21

Inleiding

2024 was een bijzonder succesvol jaar voor het museum. In augustus ontvingen we het verheugende bericht dat we zijn opgenomen in het kunstenplan 2025–2028 met een meerjarige subsidie. De commissie prees onze heldere artistieke signatuur en het vermogen om maatschappelijke relevantie te verbinden aan actuele thema's. Ook de uitvoerbaarheid van onze plannen werd positief beoordeeld.

Een andere mijlpaal was de toekenning van het Europees Erfgoedlabel. Slechts vijf andere locaties in Nederland gingen ons voor. De schuilkerk werd erkend als symbool voor vrijheid van geweten en als onderdeel van een bredere Europese geschiedenis die vandaag de dag nog steeds van betekenis is.

Nieuw in 2024 was de zomercampagne *Je gelooft het niet*, zichtbaar in hotels, metro's en langs toegangswegen van Amsterdam. Miljoenen passanten zagen de campagne, en ons bereik op social media groeide sterk. Ook in traditionele media waren we prominent aanwezig, onder andere in de uitzending *Andere Kant van Amsterdam* bij KRO/NCRV.

Daarnaast was 2024 het jaar van bouwen en vernieuwen. Het entreegebouw werd verbouwd om meer ruimte te bieden aan tentoonstellingen. Het museum-café verhuisde naar de begane grond en faciliteiten zoals de garderobe en winkel werden vernieuwd. We verwelkomden ruim 104.500 bezoekers, iets meer dan het jaar ervoor.

Financieel sloten we het jaar positief af met een resultaat van €6.316. Dankzij een bijzonder legaat uit de nalatenschap van Clemens Merkelbach van Enkhuizen steeg het totale saldo naar €606.316. De opbrengst van de geveilde inboedel zal op passende wijze worden ingezet voor het behoud van religieus erfgoed.

Birgit Büchner, directeur-bestuurder

1. Missie en visie

Museum Ons' Lieve Heer op Solder geniet bekendheid als een bijzonder historisch huis in de oude binnenstad van Amsterdam. Uniek is het zeventiende-eeuwse woonhuis met op de bovenste verdiepingen een complete katholieke zolderkerk. Deze werd gebouwd in 1662 door de Duitse koopman Jan Hartman. De katholieke Hartman kocht drie naast elkaar gelegen panden aan de Oudezijds Voorburgwal, hoek Heintje Hoeksteeg waarna hij de zolders verbouwde hij tot een katholieke schuilkerk. Deze kerk deed dienst tot 1888 waarna er een museum gevestigd werd dat er nog altijd te vinden is. Sinds 2015 bestaat Museum Ons' Lieve Heer op Solder uit het grachtenpand en een entreegebouw. In het nieuwe gebouw worden heden en verleden aan elkaar verbonden, letterlijk maar ook conceptueel.

Mission statement

- 1 Het levend houden van het cultureel en religieus erfgoed van katholiek Amsterdam door middel van het actief beheren van het gebouw Oudezijds Voorburgwal 40 en met name de daarin aanwezige zolderkerk en de daaraan gekoppelde collectie voorwerpen van kunst en kunstnijverheid.
- 2 Het museum wil een gastvrije en inspirerende ontmoetingsplek zijn waar bezoekers kennis kunnen nemen van de waarden van het museum; een plek waar interactie en het delen van ervaringen.
- 3 Het erfgoed, bestaand uit het historische huis met de zolderkerk en de roerende collectie religieus erfgoed, wordt ingezet om meer begrip en inzicht te bewerkstelligen bij bezoekers en scholieren met betrekking tot verdraagzaamheid en inclusie in onze (religieus) diverse samenleving.

Dit doen we door het ontwikkelen en aanbieden van programma's op het gebied van educatie, onderzoek en collectie en tentoonstellingen.

2. Collectie en onderzoek

In de huidige beleidsperiode, 2021–2024, is collectie-onderzoek gericht op de ontsluiting van de collectie passend bij programma's die als kerndoel hebben:

Het verbinden van de religieus diverse stad.

In november 2020 is het onderzoek 'Religieus Erfgoed Amsterdam op de kaart' van start gegaan. Centraal staat de collectie katholiek erfgoed van Museum Ons' Lieve Heer op Solder die eind 19de eeuw verzameld werd. Er wordt onderzocht wanneer, door wie, onder welke maatschappelijke omstandigheden en met welk doel een voorwerp werd vervaardigd en gebruikt.

Deze inzichten geven aanknopingspunten om in te gaan op vragen rondom diversiteit, tolerantie, religieuze co-existentie en secularisatie in het verleden en het heden. De resultaten worden ondergebracht in een nieuwe digitale kaart die in 2024 de naam *De Andere kaart van Amsterdam* kreeg.

In 2024 werd de eerste operationele versie opgeleverd en bij de kick-off in oktober stonden 42 object-story's op de kaart voor 38 locaties. Tijdens een feestelijk moment kwam de onderzoeksgroep groep bij elkaar om de pilotversie te bekijken. De kick-off viel samen met de start van het jubileumjaar Amsterdam 750! Het doel is om bij de opening van de tentoonstelling over het Mirakel van Amsterdam een kaart gereed te hebben met vijftig locaties en een aantal wandelingen.

Naast de ontwikkeling van content voor de digitale kaart werkte het team collectie mee aan de redactie van het programma *De Andere Kant van Amsterdam* waarin presentator Stefan Sanders de katholieke geschiedenis van Amsterdam ontdekt. Deze uitzending van KRO/NCRV vond plaats bij de publieke omroep op 12 oktober. De uitzending werd zeer goed bekeken en genereerde publiciteit voor het museum.

Digitalisering

In 2024 is het beleidsbesluit tot digitalisering van de roerende collectie genomen. De inschatting is dat er zeker drie tot vier jaar nodig zal zijn om het project te voltooien. Het betekent veel werk zoals het migreren van data naar een andere database die compatible is met het landelijke *Platform Digitaal Erfgoed*. Hiermee ambiëren we om deel uit te gaan maken van het landelijke erfgoedbeleid en onze collectie digitaal beschikbaar te stellen.

Collectie beheer en ontwikkeling

In 2024 werd een nieuwe aanvraag ingediend voor een bijzondere restauratie bij de Vereniging Rembrandt: *De Kruisafname* van Pieter Coecke van Aelst (1502-1550). Dit drieluik is permanent te zien in de zolderkerk en behoort tot de topstukken van het museum. De restauratie staat gepland voor 2025. Uit de nalatenschap van Clemens Merkelbach van Enkhuizen zijn uiteindelijk zo'n vijftig objecten opgenomen in de eigen collectie. Het zijn vooral objecten die ondersteunend zijn voor presentaties rondom *Feest!* en kerstmis in het monument. Het betreft religieuze figuren en objecten van hoge kwaliteit zoals Mariabeelden, kerstgroepen, prenten.

Nieuw in de collectie kwamen twee voorzet glas-in-lood-ramen van parochiekerk De Anna Bonifatius kerk in Amsterdam en vijf schilderijen van het RCOAK waaronder een schilderij van de oprichter.

Colleges en kennisdeling

Ieder jaar nemen de conservatoren deel aan wetenschappelijke programma's en de begeleiding daarvan. De hoofdconservator begeleidt studenten en promotieonderzoek. Veel onderzoek in 2024 stond in het teken van *Religieus Erfgoed Amsterdam* en in dat kader werden de migrantenkerken in de stad onderzocht.

- 10 colleges VU/ Reinwardt Academie Religieus Erfgoed Amsterdam
- 4 colleges Amsterdam University College
- Gastcollege Erasmus Universiteit Rotterdam
- Gastcollege Rijksuniversiteit Groningen

Lezingen voor een breed publiek werden gegeven op de PAN Amsterdam, voor de Nicolaas Academie in de Agneskerk en voor Amsterdam 750!.

3. Educatie

Educatie is een belangrijke manier om de maatschappelijke doelstellingen vorm te geven. In de programma's staat de religieus diverse stad en het bewerkstelligen van begrip ten behoeve van maatschappelijke cohesie, centraal. Scholieren en leerlingen maken kennis met religieuze diversiteit en praten met elkaar over verschillen in het verleden en het heden en hoe we daarmee omgaan.

In 2024 ontvingen we een recordaantal leerlingen van ruim 5.000 leerlingen in het museum zelf en nog eens 1.000 extra leerlingen op scholen. Dertig klassen in Amsterdam en Arnhem deden mee aan *Voices of Tolerance*.

Voices of Tolerance

Vanwege het verharde debat in klassen en de toenemende polarisatie hebben we in 2024 nieuwe leselementen toegevoegd aan het klassikale deel van *Voices of Tolerance*, specifiek gericht op het ontwikkelen van gespreksvaardigheden. Een voorbeeld hiervan is een minidebat, waarin leerlingen een stelling moeten verdedigen. Daarnaast ontwikkelden we een kaartspel met persoonlijke vragen voor in de klas. Hiermee maken leerlingen, onder begeleiding van hun docent, op een speelse manier kennis met elkaar en de thema's van het programma. In 2024 lanceerden we de nieuwe website van *Voices of Tolerance*, met een vernieuwde huisstijl: www.voicesoftolerance.nl. De website vormt het startpunt voor de introductie van Voices als een eigen merk.

Tijdens het eindevent van *Voices of Tolerance* op 21 maart waren sleutelfiguren bereid om met leerlingen in gesprek te gaan: Sofyan Mbarki, wethouder sociale zaken Amsterdam; Marian Duff, directeur OSCAM, Job van Beekhoven, hoofd RIEC Amsterdam-Amstelland; Yassine Boussaid, directeur theater De Meervaart

en Nizar el Manouzi, presentator en acteur. Een tweede moment voor een gesprek met jongeren was op 7 mei, bij de ontvangst van Fleur Gräper-van Koolwijk, staatssecretaris van Cultuur en Media, en Mariëlle Paul, minister voor Primair en Voortgezet Onderwijs. Zij bezochten het museum voor de onthulling van de plaquette ter ere van de toekenning van het Europese Erfgoed-label aan het museum. De jongerencommunity had de eer met hen in gesprek te gaan over het belang van vrijheid en tolerantie.

Op de Internationale Dag van de Tolerantie op 16 november, organiseerden we een communitydag die jongeren met verschillende achtergronden en interesses samen bracht. De Beeldbrekers van het Van Gogh Museum, Take pART van het Dordrechts Museum en de nieuwe community van Fonds21 waren aanwezig. Centraal stond de vraag wat doen musea om kansen te creëren voor jongeren die geïnteresseerd zijn in de culturele sector?

EDUCATIEVE ACTIVITEITEN 2024	Aantal leerlingen	Aantal scholen
Primair Onderwijs	1510	25
Rondleidingen divers (17e eeuw)	176	5
Feest! Museumprogramma	1188	18
Speciaal onderwijs	146	2
Voortgezet Onderwijs	4274	75
Rondleidingen divers, alle niveaus	1407	33
Feest! Gebedshuizentour	1091	13
Aantal leerlingen los bezoek	229	3
Speciaal Onderwijs	50	2
Voices of Tolerance Leerjaar 3	1475	24
Voices of Tolerance talentontwikkeling	22	nvt
MBO	284	2
HBO/WO	58	5
Totaal aantal deelnemers onderwijs	6126	107

4. Presentaties en programmering

2024 Bood een gevarieerd aanbod van activiteiten en dat leidde tot nieuwe samenwerkingen. Zo werden bovendien nieuwe doelgroepen betrokken bij het museum. Hierbij gaat het niet altijd om grote aantallen maar meer om de bijzondere ervaring en inspiratie die specifieke groepen tijdens een evenement opdoen. De nieuwe conservator cultuur en maatschappij die *Volmaakt* produceerde en het *Occo Codex 2.0*, tijdens ADE heeft hierin een belangrijke bijdrage.

Eerste kunstproductie

In 2024 presenteerden we de eerste kunstproductie: *VOLMAAKT*, die te zien was van 1 juni tot 1 november. Een experimentele expositie in samenwerking met No Limits Art Castle en twee kunstenaarsateliers: Bijzonder Amsterdam en de Wijde Doelen. Deze ateliers werken met kunstenaars met een beperking. Zowel de kunstenaars als de jongerencommunity van het museum onderzochten de vraag 'Voel je de vrijheid om jezelf te zijn?' In keramieken figuren en fotografie werd deze vraag onderzocht. Er namen 12 jongeren deel aan kunstproductie en 25 kunstenaars.

Evenementen

In samenwerking met de Amsterdamse muziekproducent JP Enfant en organist Pietro Paganini kwam een innovatief concert tot stand waarvoor tijdens *Amsterdam Dance Event (ADE)* kaarten verkocht werden. Het initiatief ging uit van de curator cultuur en maatschappij die ook het inhoudelijke concept ontwikkelde. Vanuit de *Occo Codex*, een beroemd middeleeuws koorboek, werd een eigentijdse elektronische compositie gemaakt. De urban doelgroep van ADE die dit concert bezocht kwam voor het eerst in Museum Ons' Lieve Heer op Solder. Nadat het eerste concert direct uitverkocht werd, vonden er nog twee concerten plaats die ook snel vol waren.

Het museum deed mee aan het nieuwe evenement *The Spirit of Amsterdam*. Hiervoor werden drie stadswandelingen georganiseerd onder leiding van onze conservator, waar in totaal 21 Amsterdammers aan deelnamen.

Rondom de feesten in de december zijn er speciale activiteiten voor gezinnen georganiseerd zoals een Sint-speurtocht. Ook de audiotour *Feest! Weet wat je viert* biedt gezinnen met kinderen een interactief museumbezoek.

Net zoals in voorgaande jaren vonden in de zolderkerk maandelijks misvieringen plaats die het museum faciliteert. Toegang is gratis voor kerkgangers. In 2024 faciliteerden we tien missen voor 300 kerkgangers.

Overzicht presentaties 2024

Europees Erfgoedlabel en onthulling plaquette	17, 18, 19 april
Volmaakt	16 mei t/m 15 november
Canondagen	25 mei t/m 26 mei
Red Light Jazz Festival	7 juni t/m 9 juni
Amsterdam Dance Event	18 oktober t/m 22 oktober
Museumnacht	2 november
The Spirit of Amsterdam Museum	22 november t/m 24 november
Sint Nicolaas	18 november t/m 6 december
1000 Kerstfiguren	10 december t/m 9 januari

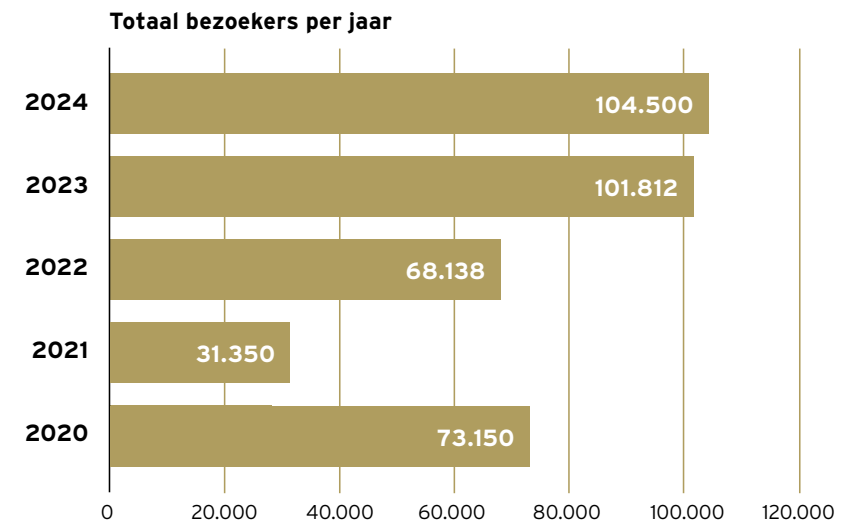
5. Bezoekers en inclusiviteit

Museum Ons' Lieve Heer op Solder draagt bij aan het culturele aanbod in Amsterdam. We richten ons op cultuurtoeristen met interesse in erfgoed uit binnen- en buitenland. Het unieke historische huis met de zolderkerk staat al jarenlang hoog aangeschreven. Bezoekers worden met een audiotour die beschikbaar is in negen talen, meegenomen op een reis door de tijd naar de periode waarin katholieken hun geloof in schuilkerken uitoefenden. Historische interieurs, bedsteden, smalle trappen en dan helemaal boven: de kerk op zolder. Deze ervaring beroert bezoekers uit de hele wereld en we ontvingen tot ons grote plezier de Tripadvisor Award 2024. Bezoekers zijn uitermate belangrijk voor het museum en alhoewel aantallen niet alles zijn, streven we naar een minimum van 100.000 bezoekers per jaar om de basisexploitatie te kunnen realiseren. Nog altijd zijn we qua aantallen in opbouw na de coronajaren.

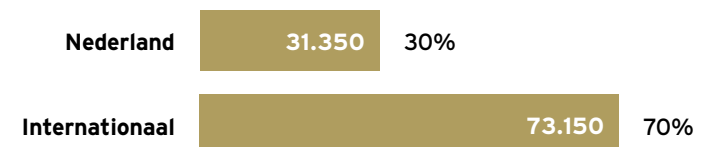
Het aantal bezoekers is in 2024 licht gestegen naar 104.002, in 2023 telden we 101.812 bezoekers. Er is een verschuiving te zien in de herkomst van bezoekers, het percentage Nederlands steeg van 20% naar 30%. Een vraag waar we nog geen precies antwoord op hebben is waarom er minder bezoekers uit het buitenland kwamen. Uit het Marketing Overleg Amsterdamse Musea, MOAM, kwam naar voren dat beeld zich stadbreed aftekent. Een aantal musea noteerde een daling in het aantal bezoekers.

In 2024 hebben wij ons, net zoals in 2022 en 2023 nadrukkelijk gericht op bezoekers uit eigen stad en streek voortkomend uit het beleid te streven naar een 50-50 verhouding tussen nationale en internationale bezoekers. Hiervoor werd in 2024 een stap in de goede richting gezet. Het aantal bezoekers uit Nederland steeg dus met 10% en realiseerden wij tegen de trend in, een kleine groei.

Bezoekersaantallen afgelopen vijf jaar

Herkomst 2024

Toegankelijkheid

Ieder jaar proberen we een verbetering aan te brengen in het aanbod voor mensen met een beperking. Het museum ontwikkelde *CoVisit* en *Samen zie je meer*. Deze programma's worden actief aangeboden voor mensen in een rolstoel en blinden / slechtzienden. In 2024 waren wij mede organisator van de Dag van de toegankelijkheid waarin de faciliteiten van het museum als voorbeeld dienden. In samenwerking met De Uitvoerders, Ellen de Ruiter en Beer Boneschansker werden net zoals vorig jaar trainingen georganiseerd om de toegankelijkheid voor mensen met een beperking te verbeteren. De training vond plaats op 2 data zodat iedereen de mogelijkheid had om deel te nemen.

Het Feest-museumprogramma voor kinderen op de basisschool is doorontwikkeld voor het speciaal onderwijs, voor leerlingen met een visuele beperking. In samenwerking met Visio Onderwijs Amsterdam hebben we in juli een pilot uitgevoerd met vijf klassen uit zowel het basis- als voortgezet onderwijs. Voor deze pilot lieten we een maquette van de kerk maken en een voelplaat van de twee gebouwen, en brachten we verschillende zintuiglijke werkvormen in (geluid, geur, tast). Daarnaast onderzochten we de praktische kant van het bezoek, zoals de logistiek en de duur. De pilot is een resultaat van het museale samenwerkingsverband *Feest*, waarin we sinds 2023 in kleine werkgroepen verschillende vraagstukken aanpakken en ervaringen delen.

6. Samenwerking en internationale ontwikkeling

In 2024 ontving Museum Ons' Lieve Heer op Solder het prestigieuze Europees Erfgoedlabel, een erkenning die de culturele waarde en het historische belang van het museum benadrukt. Het Europese Erfgoedlabel is niet alleen een eerbetoon aan de rijke geschiedenis van het museum, maar ook een belangrijke stap in de versterking van internationale samenwerking op het gebied van cultureel erfgoed.

Dit label opent de deur naar nieuwe samenwerkingen met andere erfgoedinstellingen in Europa, waarbij kennis en ervaringen gedeeld kunnen worden om het behoud van historische plaatsen verder te bevorderen. Het is een belangrijke erkenning die de rol van het museum als cultureel en educatief centrum versterkt en het internationale netwerk van erfgoedorganisaties uitbouwt.

Directie en hoofd educatie bezochten in de herfst de conferentie 'Can we Talk?' in het Roemeense Sibiu waar musea bijeenkwamen om het onderwerp vrijheid van programmering in het huidige tijdgewricht te onderzoeken.

Zonder samenwerking zouden onze projecten niet van de grond komen. In 2024 is opnieuw door alle teams met veel partners samengewerkt. Culturele diversiteit in de breedste zin van het woord, speelt daarbij een belangrijke rol. Een overzicht:

	Educatie en Publiek	Collectie en Onderzoek
Culturele en maatschappelijke organisaties	FOAM, Joods Cultureel Kwartier, Museum Catharijneconvent, No Limits Art Castle, Mocca, COG Groep Arnhem, Dordrechts Museum, Visio Onderwijs	Rijksdienst voor het cultureel erfgoed, Museum Catharijneconvent, Joods Cultureel Kwartier, Luthermuseum, Moslim Archief, Cuypergenootschap, Amsterdam Center for the Heritage of Protestantism
Cultuureducatie instellingen	Poldertheater, Bekijk 't, ISH Dance Collective, ICK Dans, Stichting Nowhere	Catharijne Convent, Luther Museum, Joods Cultureel Kwartier, Amsterdam Museum e.v.a.
Partnerscholen Voices of Tolerance	Kiem Montessori Oost, Yuverta West, CBurg College, Montessoricollege Oost, IVKO, Berlage, Alphons Laudy, Praktijkonderwijs Het Plein, Praktijkschool Noord, Het Baken (Almere), Arentheem College (Arnhem)	
Beroepsonderwijs en universiteiten	ROC van Amsterdam (MBO College Noord Media, MBO College Zuid Fashion Design, Hogeschool van Amsterdam, Innovatieve Media	Universiteitsbibliotheek Vrije Universiteit, Theologische Faculteit VU, Reinwardt Academie, Amsterdam University College, UVA, Universiteit Groningen
Religieuze organisaties	Fatih Moskee Rozengracht, Portugese Synagoge	Raad van Kerken Amsterdam, Protestantse Kerk Amsterdam, Bisdom Haarlem-Amsterdam, Stichting Kerken in Nederland
Mediapartners	Studio Brandkracht	Nachtzon Media, KRO/NCRV, Amstelodamum
Kunstenaars en workshopdocenten	Mike van Wetten, Safoan Mokhtari, Gershwin Bonevacia, Lesley Adu Darkwah, Reazun	
Toegankelijkheid	Verzetsmuseum, Rembrandthuis, Stichting Geluid in Zicht	

7. Marketing en communicatie

In de zomer lanceerden we de nieuwe reclamecampagne *Je gelooft 't niet* die ontwikkeld werd door bureau Onze Kapel. *Je gelooft 't niet* heeft als doel de Amsterdammer en de Nederlander kennis te laten maken met het merk Museum Ons' Lieve Heer op Solder, ofwel een campagne om de naamsbekendheid te vergroten. Met een drietal prikkelende uitspraken worden unieke kenmerken van het museum uitgelicht. De campagne werd geplaatst in vele Amsterdamse hotels, op abri's in metrostations en op grote billboards langs drie belangrijke toegangswegen.

Hiermee werd een groot publiek bereikt:

Bereik billboards:	5.200.000	passanten
Bereik hotels:	468.384	passanten
Bereik metro's:	8.763.388	passanten

Social media

In 2024 werd de online zichtbaarheid van het museum verbeterd:

Facebook	bereik	volgers
2023	259.466	2667
2024	580.824	3026

Instagram	bereik	volgers
2023	60.331	2665
2024	270.918	5062

Hoogtepunten uit de media

In 2024 kreeg Museum Ons' Lieve Heer op Solder het Europees Erfgoed Label toegekend. Tijdens een officiële ceremonie in Antwerpen vond de uitreiking plaats. Samen met DutchCulture en de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed werd de landelijke en lokale pers benaderd, met zestien publicaties als resultaat.

- Twee maanden later genereerde het bezoek van minister Mariëlle Paul en de staatssecretaris van cultuur veel aandacht bij de onthulling van de plaque van het Europees Erfgoedlabel op de gevel van het museum.
- De uitzending op prime time bij de publieke omroep KRO/NCRV van het programma De Andere Kant van Amsterdam op 18 oktober werd mede door ons mogelijk gemaakt. Presentator Stefan Sanders bezoekt in deel twee Museum Ons' Lieve Heer op Solder. Het leverde een prachtige uitzending op die door 275.000 mensen bekeken werd.
- Verder was er aandacht in de pers voor het initiatief Culturele Wallen waar wij in participeren en kreeg het concert Occo Codex 2.0 tijdens ADE veel aandacht.

Alle bij elkaar mag 2024 zeer succesvol genoemd worden op het gebied van aandacht in de media.

8. Organisatie en goed bestuur

De organisatie bestaat eind 2024 uit een team van 22 medewerkers (ongeveer 19 FTE) en 19 vrijwilligers die een halve dag per week ondersteuning bieden aan het operationele team. Vanuit beleidsdoelen is het team divers van samenstelling qua leeftijd, gender, LHBTQR+ en culturele herkomst. Bij werving en selectie wordt daar nadrukkelijk rekening mee gehouden. Passend bij de programma's over diversiteit, tolerantie en inclusie is het streven dat het eigen team deze kernwaarden reflecteert. Een gedragscode is opgesteld en gedeeld met het team. De dagelijkse leiding is in handen van de directeur-bestuurder met ondersteuning van een managementteam dat de verschillende taakgebieden en de teams vertegenwoordigt.

Het museum biedt plaats aan stagiaires, begeleidt studenten en promovendi vanuit het doel tevens een opleidingsplaats te zijn en starters een kans te bieden. Als middelgroot museum met een vrij klein team leiden wij met regelmaat jonge professionals (van buiten de sector op) op die daarna doorstromen. Het team wordt bijgestaan door een externe HR professional die minimaal een dag per week aanwezig is. In 2024 werd de samenwerking met Bureau Fido getekend die beschikken over een team van vertrouwenspersonen. Voor de komende jaren staat eigentijds werken, leiderschap en sociale veiligheid op de agenda.

Er vinden personeelsvergaderingen plaats waarvoor alle medewerkers worden uitgenodigd, belangrijk was de bijeenkomst op 19 september toen de punten uit de nieuwe cao werden uitgelegd.

Het team bleef in omvang stabiel de loonkosten stegen met 5% vanuit de museum cao. Volgend jaar krijgen medewerkers er opnieuw 3,5% bij vanwege de inflatie en om stijgende kosten te kunnen blijven betalen. In 2024 werd de nieuwe pensioenverzekering bij Zwitserleven voor vijf jaar per 1 januari getekend. Deze verzekering is al volgens het nieuwe stelsel.

Fair Practice Code

Museum Ons' Lieve Heer op Solder hecht grote waarde aan goede werkomstandigheden in de culturele sector en onderschrijft de Fair Practice Code. Het museum volgt tevens de museum cao.

Aan ZZP'ers en kunstenaars betalen wij een sector-conform honorarium, en accepteren dat een project duurder wordt vanwege stijgende tarieven als gevolg van inflatie.

We werken met een raamovereenkomst voor rondleiders en museumdocenten, opgesteld door de Beroepsvereniging voor rondleiders, museumacteurs en museumdocenten (BRAM).

Governance Code Cultuur

Het bestuur en de raad van toezicht van Museum Ons' Lieve Heer op Solder hebben de 8 principes en de daarbinnen vallende aanbevelingen en regels van goed bestuur, zoals geformuleerd in de Governance Code Cultuur nageleefd.

Bestuurders en toezichthouders zijn zich bewust van hun eigen rol en de onderlinge verdeling van taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden en handelen daarnaar.

De raad van toezicht bestond in 2024 uit vijf leden:

- Dhr. drs. D.J. Slot, *voorzitter sinds 1 januari 2023*
- Dhr. drs. A.H.A.G. Kok
- Dhr. drs. W.J. Kastelein
- Mw. mr. A.A. Ubbergen
- Mw. ir. E. Stoop

De raad van toezicht kwam in 2024 vijf keer bij elkaar en evalueerde in een extra bijeenkomst het eigen functioneren. De voorzitter heeft een maandelijks overleg met de bestuurder. De rechtsvorm en het besturingsmodel is vastgelegd in de statuten van Stichting Museum Ons' Lieve Heer op Solder.

Code diversiteit en inclusie

Ieder jaar verantwoordt het museum het handelen rondom diversiteit en inclusie aan de hand van het geactualiseerde actieplan. We werken vanuit de vier P's: Programma's, Publiek, Personeel, Partners.

- Programma's: het museum richt zich op het onderwerp religieuze diversiteit met als doel een bijdrage te leveren aan de sociale cohesie in de religieus-diverse samenleving. Door vrijheid van geweten te verbinden aan de schoolkerk wordt het gesprek over tolerantie en verdraagzaamheid geagendeerd. *Voices of Tolerance*, de *Gebedshuizentour*, *Feest! Weet wat je viert* en het onderzoek naar religieus erfgoed in Amsterdam getuigen van deze inzet. We streven naar groei van deze programma's hetgeen ook in 2024 te zien was.
- Publiek: het museum versterkt de toegankelijkheid van haar aanbod door de inzet van diverse talen en faciliteiten op het gebied van publieksvoorzieningen. We beschikken over *Samen zie je meer* voor blinden en slechtzienden gelanceerd en *CoVisit* een belevingsroute voor mensen met een mobiliteitsbeperking. In 2024 werd een zintuigelijke tour ontwikkeld voor kinderen met een visuele beperking. Tijdens de *Week van de Toegankelijkheid* organiseerden we in 2024 samen met het Verzetsmuseum en het Rembrandthuis het kennisevent 'Samen voor toegankelijkheid' voor het culturele veld en andere geïnteresseerden.
- Personeel: de organisatie wil een afspiegeling zijn van de samenleving en houdt daar bij werving en selectie rekening mee. Gastvrijheid binnen de organisatie staat hoog in het vaandel en wordt verbonden aan de programma's rondom tolerantie vanuit het principe zelf voorbeeld stellend te willen zijn. Medewerkers onderschrijven vanaf 2022 een gedragscode waarin respectvol gedrag naar elkaar en naar publiek centraal staat.
- Partners: er wordt met een groot aantal partners samengewerkt in de programma's rondom educatie, collectie en onderzoek. Deze partners zijn afkomstig uit de hele samenleving en vanuit verschillende religieuze denominaties. Juist minderheden wordt gevraagd hun stem in het debat over tolerantie te laten horen en zij krijgen via de programma's een podium

9. Monument en onderhoud

Om de immateriële waarde van de zolderkerk maatschappelijk te kunnen inzetten is het behoud van de unieke zolderkerk essentieel. De schuilkerk die onderdeel is van de Canon van Nederland en van het Europees Erfgoed Label, staat centraal in de statutaire missie. Jaarlijks betreden meer dan 100.000 bezoekers het monument hetgeen een hoge belasting van trappen, gangen en vloeren betekent. Om behoud te garanderen beschikt het museum over een passend plan voor onderhoud dat in afstemming met Monumentenwacht gevolgd wordt. Het museum heeft een conservator monument in dienst die nauw samenwerkt met de beheerder van gebouwen en faciliteiten. Samen werken zij aan restauraties en onderhoud.

Onderhoud

In 2024 werd een nieuw MJOP opgesteld dat de komende jaren gevolgd kan worden. In 2024 vond groot onderhoud plaats aan het museum monument en het kantoorpandje Heintje Hoekssteeg 26. Na de zomer werden de steigers geplaatst en konden de diverse werkzaamheden worden uitgevoerd. Beide panden werden geschilderd waarbij houtwerk van kozijnen, deuren en luiken werd hersteld. Aan zink, dakgoten en regenwaterafvoer werd onderhoud gepleegd en waar nodig hersteld. De lichtkoof in het monument werd voorzien van nieuw stucwerk zodat de gevels weer helemaal waterdicht zijn. Het kantoorpand kreeg een nieuw geïsoleerd dak. Werkzaamheden werden gemonitord door Monumentenwacht en bij vragen gaven zij advies ter plaatse. Op deze wijze worden de panden zo optimaal mogelijk onderhouden.

Het duurzaam onderhoud, behoud en beheer van het monument is een prioriteit voor de komende jaren. Op basis van een duurzaamheidsplan dat is opgesteld in samenwerking met Groene Grachten werden tijdens het onderhoud diverse actiepunten uitgevoerd zoals de dakisolatie van Heintje Hoekssteeg 26 en het vervangen van TL-verlichting door LED.

Voor het groot onderhoud is in 2024 een totaal bedrag van ca. € 226.000 onttrokken van de voorziening groot onderhoud. De dotatie van € 69.300 is gebaseerd op het nieuw opgestelde MJOP. Zodoende bedraagt de stand van de voorziening groot onderhoud per 31 december 2024 € 496.090.

In het entreegebouw werd in 2024 een interne verbouwing uitgevoerd. Daarbij werd het museumcafé verplaatst naar de begane grond waar een kleinere koffiecorner beter zal voldoen aan de vraag van bezoekers. Tevens werden faciliteiten zoals lockers, kassabalie en de winkelmeubels vernieuwd. De totale investering bedraagt ca. € 227.000.

10. Bedrijfsvoering en risico's

We sluiten 2024 af met een positief resultaat van € 606.316 vooral dankzij een ontvangen legaat van € 600.000. De exploitatie sloot nagenoeg op nul hetgeen passend is voor een non-profit organisatie. Personele kosten en huisvestingskosten zijn de grootste uitgaven. De kosten en inkomsten worden per kwartaal bekeken en voor de bedrijfsvoering zijn betrouwbare ervaringscijfers voorhanden. Het was positief nieuws dat de meerjarige subsidie opnieuw werd toegekend. Dat betekent dat het meerjarenbeleidsplan en de meerjarenbegroting voor de komende vijf jaar voortgezet kunnen worden, ernstige calamiteiten daargelaten natuurlijk. Jaarlijks worden risico's besproken en getoetst aan veranderingen op het gebied van regelgeving en de actualiteit.

Risico's voor het unieke museummonument

Een risico voor het bestaan van het museum is verlies van het hoofdobject, het monument met de schuilkerk. Brand zou het monument blijvend kunnen beschadigen. Om dit risico zo laag mogelijk te maken krijgt preventie in combinatie met behoud en beheer veel aandacht en worden de panden jaarlijks door externe partijen gemonitord. In 2024 werd de brandmeldinstallatie geheel vernieuwd. In samenspraak met monumentenwacht en de brandweer wordt de veiligheid van het monument scherp in de gaten gehouden.

Met de klimaatverandering is ook zware regenval een risico geworden en vanuit het verduurzamingsplan Groene Grachten wordt gekeken naar de mogelijkheden het monument veilig te stellen tegen wateroverlast. Ook beheersbaarheid van energiekosten door het streven naar duurzame energie maken deel uit van een integrale aanpak om het monument te beschermen en te behouden.

Risico ten aanzien van ambities en haalbaarheid

Het museum wil als culturele instelling van betekenis zijn en streeft ernaar om met het aanbod aan te sluiten bij het kunst- en cultuurbeleid in Amsterdam. Het ondernemingsplan 'Meer dan Erfgoed' dat een positieve beoordeling kreeg van het AFK omvat de strategie voor de periode 2025-2028. De wereld verandert echter razend snel. Er worden eisen aan instellingen gesteld rondom duurzaamheid en digitalisering. Onze ambitie is om tijdig te voldoen aan alle nieuwe regels. Het risico is gelegen in de beschikbare mensen en middelen.

Risico's ten aanzien van inkomsten

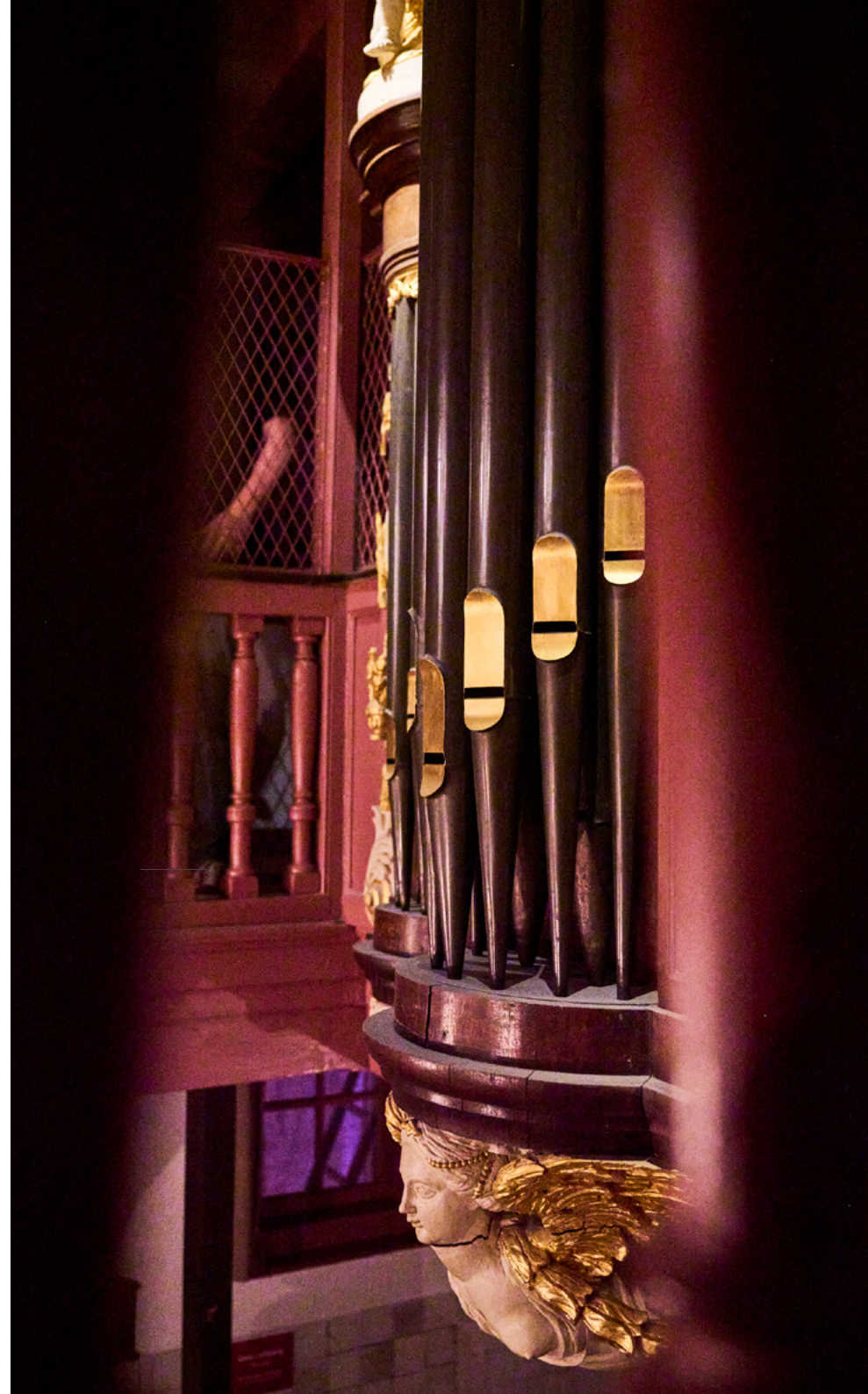
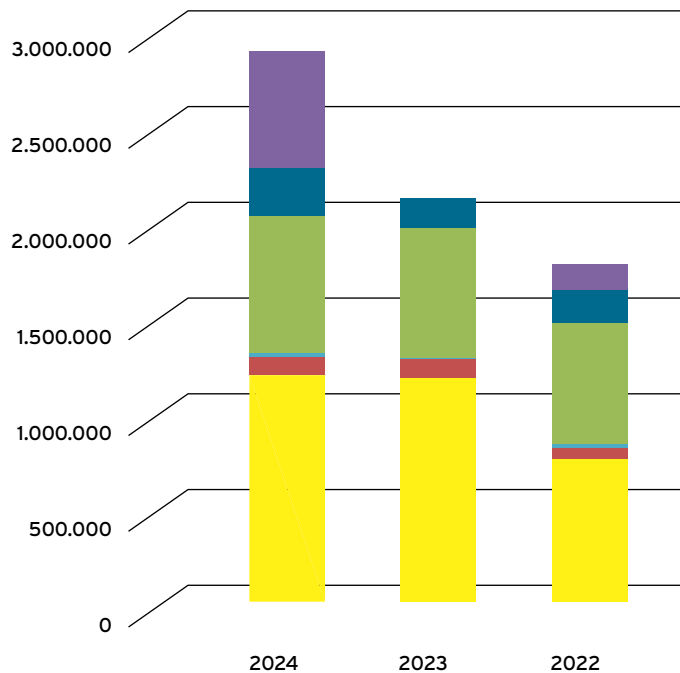
Nagedacht is over het verlies van inkomstenbronnen en op welke wijze risico's opgevangen kunnen worden. Het museum is in staat om vanuit opgebouwde reserves schommelingen op te vangen vanuit de visie dat deze daartoe ook werden bestemd.

De stichting kent een hoog percentage eigen inkomsten hetgeen ook in 2024 te zien was. Het legaat van € 600.000 (hieronder opgenomen onder de incidentele inkomsten) is eenmalig en kan niet gezien worden als een vaste factor.

De inkomstenmatrix over 2022 t/m 2024 voor het museum ziet er als volgt uit:

■ Publieksinkomsten ■ Horeca en winkel ■ Overige inkomsten
■ Subsidie Kunstenplan ■ Overige subsidies en bijdragen ■ Incidentele inkomsten

Totale inkomsten 2022-2024

11. Financiën

Geconsolideerde staat van baten en lasten 2024

	Realisatie 2024 €	Begroting 2024 €	Realisatie 2023 €
BATEN			
Directe opbrengsten			
Publieksinkomsten (10)	1.277.093	1.252.050	1.299.370
Overige inkomsten (11)	20.676	15.000	7.301
Indirecte opbrengsten (12)	0	0	0
Totale opbrengsten	1.297.769	1.267.050	1.306.670
Subsidies Gemeente Amsterdam (13)	704.691	701.827	669.858
Overige subsidies uit publieke middelen (14)			
Structureel	0	0	0
Incidenteel	84.437	25.732	25.727
Bijdragen uit private middelen (15)			
Structureel	0	0	0
Incidenteel	762.597	150.000	125.229
Subsidies en bijdragen	1.551.725	877.559	820.814
Totaal baten	2.849.494	2.144.609	2.127.484

LASTEN			
Personeelskosten (16)	1.484.015	1.495.691	1.400.582
Huisvestingslasten (17)	349.339	326.500	330.724
Aankopen (18)	0	0	0
Afschrijvingen (19)	45.669	20.000	13.443
Overige lasten (20)	367.505	291.375	308.170
Totaal lasten	2.246.528	2.133.566	2.052.919

	Realisatie 2024 €	Begroting 2024 €	Realisatie 2023 €
Saldo uit gewone bedrijfsvoering	602.966	11.043	74.566
Saldo rentebaten en -lasten	3.350	-10.000	-2.488
Exploitatieresultaat	606.316	1.043	72.078
Resultaatbestemming			
Mutatie algemene reserve	6.316	1.043	7.078
Mutatie bestemmingsreserve continuïteit	0	0	30.000
Mutatie bestemmingsreserve duurzaamheid	0	0	35.000
Mutatie bestemmingsreserve nalatenschap Merkelbach	600.000	0	0
Mutatie bestemmingsreserve tentoonstellingen en digitale omgeving	0	0	0
	606.316	1.043	72.078

Museum Ons' Lieve Heer op Solder wordt ondersteund door:

Vrienden van Museum Ons' Lieve Heer op Solder

Museum Ons' Lieve Heer op Solder
Oudezijds Voorburgwal 38-40
1012 GD Amsterdam

Redactie

Birgit Büchner
Anouk Custers
Hermine Pool

Vormgeving

Studio Berry Slok

Copyright

Museum Ons' Lieve Heer op Solder

Fotografie

Museum Ons' Lieve Heer op Solder,
Rebekka Mell, Les Adu, Arjan Bronkhorst,
Fred Ernst, Stadsarchief Amsterdam